

EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 13.5.2020
COM(2020) 550 final

**KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE,
EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN
KOMITEALLE**

Matkailu ja liikenne vuonna 2020 ja sen jälkeen

**KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE,
NEUVOSTOLLE, EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA
ALUEIDEN KOMITEALLE**

Matkailu ja liikenne vuonna 2020 ja sen jälkeen

I. JOHDANTO

Viime kuukausina covid-19-kriisi on koetellut paitsi tartunnan saaneita ja heidän perheitään myös yritysten, yrittäjien ja työntekijöiden taloutta. Lähes kaikki ovat joutuneet tekemään uhrauksia. Niitä ovat joutuneet tekemään etenkin terveydenhuollon etulinjassa työskentelevät sekä ne, joiden on noudatettava tiukimpia eristystoimenpiteitä.

Jos tilanteessa onnistutaan toimimaan oikein, turvallisesti ja koordinoitusti, eurooppalaiset voivat saada lähikuukausina kaivatun hengähdystauon ja päästä rentoutumaan, nauttimaan ulkoilmasta ja tapaamaan läheisiään omassa jäsenvaltiossaan tai ulkomailla. Toivo tilanteen helpottamisesta on auttanut monia jaksamaan, mutta nyt halutaan tietää, että hotellit, leirintäalueet, ravintolat, baarit ja kahvilat ovat avoinna, vaellus- ja pyöräilyreiteille sekä rannoille saa mennä, kulttuurinähtävyyksiä pääsee katsomaan ja liikenneyhteydet toimivat rajoituksetta. Kaikkein tärkeintä on kuitenkin tehdä kaikki tarpeellinen sen varmistamiseksi, että näistä aktiviteeteista voi nauttia ilman pelkoa tartunnan saamisesta.

Lähikuukausien ei haluta menevän Euroopan matkailualalta kokonaan hukkaan. Ala on Euroopassa elinvoimainen ja kattaa monenlaista toimintaa, kuten matkailu-, liikenne-, majoitus- ja ravintolapalveluja, maalla ja vesillä tapahtuvaa virkistäytymistä ja kulttuuri- ja luontoelämyspalveluja. Se tuottaa suoraan ja välillisesti lähes 10 prosenttia EU:n bruttokansantuotteesta, ja Euroopasta on sen ansiosta tullut maailman johtava matkailukohde: vuonna 2018 EU vastaanotti 563 miljoonaa kansainvälistä matkailijaa ja sai 30 prosenttia maailman matkailutuloista¹.

Matkailu on keskeinen osa monien EU:n maiden, kaupunkien ja alueiden taloutta ja yhteiskuntaa. Lisäksi se tuo kipeästi kaivattuja tuloja ja työpaikkoja, ja alan työt ovat usein keskittyneet alueille, missä muita työllistymismahdollisuuksia ei ole ja työntekijöiden osaamistaso on matala. Nyt ala on vakavissa vaikeuksissa. Maailman matkailujärjestön (UNWTO) ennusteen mukaan kansainvälinen matkailu vähenee tänä vuonna 60–80 prosenttia viime vuoden tasosta, mikä tarkoittaa maailmanlaajuisesti 840–1 100 miljardin euron menetyksiä vientituloissa. Lähikuukaudet ovat ratkaisevia: eurooppalaiset tekevät tavallisesti kesäkaudella (kesä–heinäkuu) 385 miljoonaa lomamatkaa ja kuluttavat 190 miljardia euroa².

Tässä tiedonannossa ja siihen liittyvissä aloitteissa asetetaan **koordinoidut puitteet, jotka mahdollistavat sen, että koko Eurooppa pääsee** vähitellen tämän kesän aikana, ensi talvena ja sen jälkeen **nauttimaan rentouttavasta ja ennen kaikkea turvallisesta matkailukaudesta.** Samalla edistetään Euroopalle tärkeän matkailualan kestävyyttä, jotta se olisi elinvoimainen vielä tulevienkin sukupolvien aikana.

¹ Lähde: Maailman matkailujärjestö (UNWTO).

² Eurostatin kuukausittaiset tiedot majoitusliikkeisiin saapuneiden määristä (2019).

Tarkoituksena on auttaa jäsenvaltioita purkamaan eristystoimenpiteitä, käynnistämään uudelleen liiketoimintaa ja palaamaan tavanomaiseen työ- ja sosiaaliseen elämään siten, että epidemiologisista ja kansanterveyskriteereistä huolehditaan.

Näiden koordinoitujen puitteiden perustana käytetään eurooppalaista etenemissuunnitelmaa koronavirusrajoitusten purkamiseksi³ sekä yhteisiä, objektiivisia ja syrjimättömiä periaatteita, kriteerejä ja suosituksia, jotka auttavat jäsenvaltioita, toimivaltaisia viranomaisia, toimialan elimiä, talouden toimijoita ja kansalaisia eristämisen purkamisen seuraavissa vaiheissa.

Liian nopeat purkamistoimenpiteet voisivat kuitenkin johtaa tartuntojen äkilliseen lisääntymiseen. Niin kauan kuin rokotetta tai hoitoa ei vielä ole saatavilla, matkailuun liittyviä tarpeita ja hyötyjä on punnittava suhteessa siihen riskiin, että viruksen leviäminen helpottuu ja tautitapaukset lisääntyvät, jolloin eristystoimenpiteitä saatetaan joutua ottamaan jälleen käyttöön. Tästä syystä kaikilla tasoilla – EU:n ja jäsenvaltioiden tasolta yksittäisten toimipaikkojen, liikenteenharjoittajien ja muiden matkailualan osien tasolle – on oltava varautumissuunnitelmat, jotta tarvittaviin toimiin voidaan ryhtyä ripeästi ja koordinoitusti, kun selkeät kriteerit täyttyvät.

Tähän tiedonantoon liitetään ohje- ja suosituspaketti, joka selkiyttää tilannetta ja valaa uskoa tulevaan sekä näyttää tietä kohti matkailu- ja liikennealan toipumista. Tarkoitus on varmistaa, että EU:lla on jatkossakin johtoasema kestävän ja innovatiivisen matkailun alalla.

Paketti sisältää ohjeita ja suosituksia, joiden tavoitteena on

- palauttaa rajoittamaton vapaa liikkuvuus ja avata sisärajat turvallisesti: liikkumisvapauden palauttamista ja sisärajatarkastusten poistamista koskevat ohjeet
- käynnistää liikennepalvelut ja -yhteydet turvallisesti uudelleen: liikennettä koskevat ohjeet
- käynnistää matkailupalvelut turvallisesti uudelleen: matkailua ja erityisesti majoitus- ja ravitsemisliikkeitä koskevat ohjeet
- likviditeettikriisin ratkaiseminen ja kuluttajien luottamuksen palauttaminen: matkaseteleitä koskeva suositus.

II. KUINKA VARMISTETAAN, ETTÄ IHMISET VOIVAT JA USKALTAVAT TAAS MATKUSTAA JA ETTÄ MATKUSTAMINEN ON TURVALLISTA

Monet eurooppalaiset odottavat malttamattomina tulevia matkoja ja haluavat lomailla kesällä. Heille on kuitenkin tärkeää, että matkailu ja lomavietto on varmasti turvallista.

a. Rajoittamattoman vapaan liikkuvuuden palauttaminen ja sisärajojen avaaminen turvallisesti

Pandemian puhjettua käytännössä katsoen kaikki jäsenvaltiot ovat rajoittaneet muuta kuin

³ Yhteinen eurooppalainen etenemissuunnitelma covid-19-rajoitusten purkamiseksi (EUVL C 126, 17.4.2020).

välttämätöntä matkustamista. Monet ovat lisäksi edellyttäneet kotimaahan palaavien pysyvän karanteenissa. EU:n ulkorajat on suljettu muulta kuin välttämättömältä matkustamiselta, ja monet jäsenvaltiot ovat palauttaneet sisärajarakastukset väliaikaisesti. Tämän seurauksena miljoonat EU-kansalaiset eivät yhtäkkiä voineetkaan lähteä työ-, opiskelu- tai vapaa-ajan matkoille⁴, ja monet ovat joutuneet olemaan kuukausia erossa perheestään ja ystävistään.

Euroopan matkailualalle on elintärkeää, että eurooppalaiset voivat liikkua vapaasti EU:n alueella.

Tiedonannossa, joka koskee vaiheittaisia ja koordinoituja toimia liikkumisvapauden palauttamiseksi ja sisärajarakastusten poistamiseksi⁵ ja jonka komissio hyväksyy osana tätä pakettia, annetaan suosituksia vapaan liikkuvuuden rajoitusten ja sisärajarakastusten vaiheittaiseen poistamiseen kaikkialla EU:ssa. Siinä ehdotetaan joustavaa ja vaiheittaista lähestymistapaa, jossa jäsenvaltiot ja komissio tekevät tiivistä yhteistyötä poistaakseen rajatarakastukset asteittain ja varmistaakseen siten rajoittamattoman liikkumavapauden EU:n alueella ja palauttaakseen Schengen-alueen yhtenäisyyden.

Kun jäsenvaltiot onnistuvat hidastamaan viruksen leviämistä, laajat rajoitukset, jotka koskevat vapaata liikkuvuutta kokonaisriskiprofiililtaan toisiaan vastaavien jäsenvaltioiden alueiden välillä, olisi korvattava kohdennettumilla toimenpiteillä. Niillä täydennetään toimenpiteitä lähikontaktien välttämiseksi ja epäiltyjen tapausten tehokasta jäljittämistä ja testausta.

Yhteisen eurooppalaisen etenemissuunnitelman mukaisesti matkustusrajoitukset olisi poistettava ensin sellaisilla EU:n alueilla, joilla on keskenään samanlainen epidemiologinen tilanne ja joilla on riittävät valmiudet sairaalahoitoon, testaamiseen, seurantaan ja kontaktien jäljitykseen. Lisäksi Euroopan tautien ehkäisy- ja -valvontakeskus (ECDC) kehittää ja myöhemmin ylläpitää yhdessä jäsenvaltioiden ja Yhteisen tutkimuskeskuksen kanssa karttaa covid-19-tartuntatasosta. Siinä seurataan tartuntoja myös alueellisella tasolla. Jäsenvaltioita pyydetään toimittamaan tietoja, jotta kartasta saataisiin aukoton ja ajantasainen ja jotta sen kautta voitaisiin tarjota avoimesti EU:n tason tietoja viranomaisten, liikenteenharjoittajien ja kuljetuspalvelun tarjoajien sekä matkustajien käyttöön.

Ennen kuin vapaan liikkuvuuden rajoitukset ja sisärajarakastukset voidaan vaiheittain poistaa, on varmistettava suhteellisuusperiaatteen ja EU:n kansalaisten välisen syrjimättömyyden periaatteen toteutuminen. Kun jäsenvaltio poistaa epidemiologisin perustein rajoitukset, jotka koskevat liikkumista jollekin toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevalle alueelle tai sieltä saapumista, on rajoitusten purkamista sovellettava syrjimättä kaikkiin kyseisellä alueella asuviin henkilöihin riippumatta siitä, ovatko he kyseisen jäsenvaltion kansalaisia⁶, ja kaikkiin unionin alueisiin, joiden epidemiologinen tilanne on samanlainen kuin kyseisessä jäsenvaltiossa. Näin tavalliset kansalaiset ovat selvillä mahdollisista matkakohteista ja voivat tehdä suunnitelmia.

⁴ UNWTO:n mukaan matkailuksi luetaan se, kun vapaa-ajan vieton tai työn vuoksi matkustetaan muualla kuin omassa tavanomaisessa elinympäristössä sijaitseviin kohteisiin, joissa viivytään enintään yksi vuosi.

⁵ C(2020) 3250.

⁶ Heikoimmassa asemassa oleviin ryhmiin sovelletaan erityistoimenpiteitä.

Komissio ohjeistaa jäsenvaltioita vapaata liikkuvuutta koskevien rajoitusten ja sisäraajatarkastusten vaiheittaisessa poistamisessa.

Komissio ja jäsenvaltiot jatkavat tietojen ja parhaiden käytäntöjen vaihtoa, muun muassa sisäasioihin keskittyvässä covid-19-tiedotusryhmässä, mikä helpottaa prosessin kulkua.

Komissio kehottaa jäsenvaltioita toimittamaan ECDC:lle tietoja, jotta covid-19-tartuntatasoa kuvaavasta kartasta saadaan alueellisten tietojen osalta aukoton ja se saadaan pidettyä ajan tasalla.

b. Liikenteen turvallinen käynnistäminen

Liikennepalvelujen- ja yhteyksien vaiheittaisen palauttamisen ohjeet sisältävässä komission covid-19-tiedonannossa⁷ annetaan yhteisiin periaatteisiin ja välineisiin perustuvat ohjeet.

Ohjeet auttavat toimimaan johdonmukaisesti ja järkevästi, kun erilaisia liikennepalveluja aletaan jälleen käynnistää eri puolilla EU:ta. Se tarkoittaa koordinoituja ja riskiperusteisia toimenpiteitä, jotka ovat syrjimättömiä ja oikeasuhteisia ja joiden soveltamisala ja kesto on rajattu siihen, mikä on kansanterveyden suojelemisen kannalta tarpeen; kohdennettuja toimenpiteitä yleisten kieltojen sijaan; henkilöliikenteen rajoitusten purkamista ja turvallisempien joukkoliikennevaihtoehtojen lisäämistä.

Komissio pyrkii varmistamaan, että jäsenvaltioissa toteutettavat toimenpiteet ovat yhteensopivia, koordinoituja ja eri jäsenvaltioissa ja alueilla vastavuoroisesti hyväksytyjä. Näin ihmiset voivat ja uskaltavat matkustaa vapaammin ja turvallisemmin.

Ohjeissa käsitellään myös sitä, miten voidaan suojella liikennealan työntekijöiden ja matkustajien terveyttä ja minimoida tartuntariski liikenteen solmukohdissa ja kaikenlaisissa ajoneuvoissa. Jäsenvaltioiden on otettava huomioon epidemiologisten olosuhteiden kehittyminen ja yhteystarpeiden muuttuminen ja mukautettava tarvittaessa toimenpiteitä ennakoivasti sen varmistamiseksi, että tasapaino säilyy kansanterveyden suojelun ja liikennepalvelujen tarjoamisen välillä sekä suhteessa muuhun taloudelliseen toimintaan, esimerkiksi matkailutoimintaan. Myös Euroopan työterveys- ja työturvallisuusvirasto (EU-OSHA) on julkaissut työpaikoille paluuta koskevat yleiset työterveys- ja työturvallisuustoimenpiteet⁸.

Komissio ohjeistaa jäsenvaltioita liikennepalvelujen ja -yhteyksien vaiheittaisessa ja koordinoitussa palauttamisessa.

c. Matkailupalvelujen käynnistäminen uudelleen siten, että terveysriskit on minimoitu

Matkailupalvelujen asteittaista käynnistämistä ja majoitus- ja ravitsemisliikkeiden

⁷ C(2020) 3139

⁸ Covid-19: Takaisin työpaikalle – Työpaikkojen mukauttaminen ja työntekijöiden suojelu: <https://osha.europa.eu/fi/publications/covid-19-back-workplace-adapting-workplaces-and-protecting-workers/view>

terveyskäytäntöjä koskevat EU:n ohjeet sisältävässä covid-19-tiedonannossa⁹ komissio linjaa periaatteet, joiden mukaisesti jäsenvaltiot voivat käynnistää matkailutoiminnan uudelleen ja laatia majoitus- ja ravitsemisliikkeille terveyskäytännöt, joilla minimoidaan sekä asiakkaiden että henkilökunnan covid-19-tartuntariski.

Ohjeet perustuvat ECDC:n ohjeisiin, ja niiden tarkoitus on suojella matkailijoita ja työvoimaa siten, että noudatetaan myös jäsenvaltioiden omia kansanterveyttä koskevia sääntöjä ja lähikontaktien välttämistä koskevia toimenpiteitä. Toimenpiteissä olisi oltava sen verran joustovaraa, että voidaan ottaa huomioon paikallinen terveystilanne ja mahdollistaa matkailualan eri osa-alueiden avaaminen asteittain uudelleen. Ohjeissa ehdotetaan vähimmäisperiaatteita, jotka kuitenkin täyttävät tiukat terveys- ja turvallisuusvaatimukset, ja korostetaan, että matkailijoiden on tärkeä saada helposti ajantasaista tietoa.

Käytännössä tämä tarkoittaa sellaisten ymmärrettävien ja tarkoituksenmukaisten sääntöjen laatimista, joita noudattaen ihmisten on turvallista

- yöpyä hotelleissa, aamiaismajoituksissa, leirintäalueilla ja muissa majoitusliikkeissä
- käydä ravintoloissa, baareissa ja kahviloissa syömässä ja juomassa
- mennä rannoille ja muille vapaa-ajan ulkoilualueille¹⁰.

Komissio ohjeistaa jäsenvaltioita matkailupalvelujen vaiheittaisessa käynnistämisessä ja tarvittavien terveys- ja turvallisuuskäytäntöjen käyttöönnotossa.

d. Digitaalitekniikan käyttö

Ihmisten on voitava tehdä vastuullisia valintoja ja suojella siten itseään ja muita. Tätä varten he tarvitsevat tietoa rajoista ja matkustamisesta, matkakohteista ja niiden terveys- ja turvallisuustilanteesta. Tiedonvälitykseen tarvitaan myös digitaalisia kanavia. Tieto on tarpeen paitsi matkaa suunniteltaessa myös sen aikana. Lisäksi ihmisten on voitava luottaa siihen, että kaikissa EU-valtioissa noudatetaan samoja kansanterveyttä ja turvallisuutta koskevia sääntöjä.

Tänä kesänä ja sitä seuraavina kuukausina eurooppalaiset suosivat todennäköisesti kotimaan ja Euroopan matkailua. Turvallinen matkustaminen ja lomanvietto edellyttävät, että saatavilla on ajantasaista tietoa rajojen tilanteesta, matkustusrajoituksista, matkustussuosituksista, kansanterveyttä ja turvallisuutta koskevista toimenpiteistä sekä siitä, mitä matkailupalveluja on saatavilla ja minne tulee mennä, jos sairastuu. Komissio perustaa tätä varten verkkosivuston, jolla on interaktiivinen kartta. Karttaan kootaan jäsenvaltiokohtaisia ja matkailua koskevia tietoja.

Digitaalitekniikalla ja datalla on tärkeä rooli pandemian torjunnassa. Mobiilisovelluksista voisi olla hyötyä kontaktien jäljittämisessä ja terveystilanteiden seurannassa ja hillitsemisessä. Tekoäly ja robotiikka voisivat tietosuojalainsäädännön asettamissa rajoissa auttaa lähikontaktien

⁹ C(2020) 3251

¹⁰ Mukaan lukien paikat, joissa tarjoillaan ulos, ruokalaitokset ja venesatamat.

välttämisen valvonnassa ja etenkin sellaisten paikkojen desinfiointissa, joissa matkailijoita liikkuu eniten. Komissio tukee matkailualan paikallisyhtiöitä digitaali-innovointikeskittymien kautta, jotta ne selviävät tämän matkailukauden uusista realiteeteista (tässä voidaan hyödyntää esimerkiksi desinfiointi- ja siivousrobotteja, joukkojenhallintaa ja älykkäitä varausjärjestelmiä). Suunnitteilla on esimerkiksi hackathon-tapahtuma, jonka aiheena on digitaalitekniikan käyttö matkailualalla¹¹.

Teknologian avulla kansalaiset voivat itsekin välttää lähikontakteja tehokkaasti ja kohdennetusti. Sovelluksista on apua erityisesti siinä vaiheessa, kun rajoittamistoimenpiteitä aletaan purkaa ja tartuntariski kasvaa, kun ihmiset ovat enemmän yhteydessä toisiinsa.

Matkustamisen jälleen alkaessa EU:ssa kontaktien jäljityssovelluksista on hyötyä viranomaisille, työmatkalaisille, liikematkailijoille ja lomailijoille. Niiden käytössä on kuitenkin noudatettava yksityisyyden suojaa koskevia vaatimuksia ja tietosuojasääntöjä, ja sen on oltava vapaaehtoista. Yhteentoimivuus on sovellusten hyödyllisyyden kannalta avainasemassa, sillä ilmoitusten on toimittava oli käyttäjä missä päin Eurooppaa hyvänsä. Komissio ja jäsenvaltiot työskentelevät parhaillaan yhteentoimivuuden varmistamiseksi: tänään julkaistaan yhteentoimivuusperiaatteita koskeva pöytäkirja, jonka jäsenvaltiot ovat laatineet sähköisten terveystietojen verkoston kautta ja komission tuella.

Yritykset ja viranomaiset voivat hyödyntää digitaalisia ratkaisuja suunnittelussa ja matkailijavirtojen hallinnassa, esimerkiksi kun on otettava huomioon alueelliset rajoitukset yöpymisten enimmäismäärässä tai kulttuurikohteiden ja muiden nähtävyyksien vierailijoiden enimmäismäärä taikka suunniteltava museo- tai ravintolakäyntien aikataulu.

Komissio ja jäsenvaltiot jatkavat mobiilisovelluksia koskevien eurooppalaisten yhteentoimivuusperiaatteiden kehittämistä edistääkseen kontaktien jäljityksen onnistumista.

Komissio perustaa verkkosivuston, jolla on kartta, johon kootaan ajantasaisia matkailuun liittyviä tietoja.

Tietosuojalainsäädännön asettamissa rajoissa komissio tukee tekoälyä ja robotiikkaa hyödyntäviä innovatiivisia ratkaisuja, joita käytetään covid-19-pandemian torjumisessa ja joilla matkailualan yrityksiä autetaan selviytymään uusista realiteeteista.

e. Kuluttajien oikeuksien suojeleminen

Kuluttajat eivät aina saa ennakkoon maksamiaan rahoja takaisin, kun kuljetus- tai matkapalvelu perutaan. Joskus heiltä peritään peruuttamismaksuja matkapalveluista, joita he eivät ole voineet hyödyntää. Onkin tärkeää, että kuluttajien saatavilla on luotettavaa tietoa ja että he saavat apua tehokkaasti toimivilta neuvonta- ja riidanratkaisuelimiltä.

Euroopan kuluttajakeskusten verkosto tarjoaa maksutonta tukea EU:ssa asuville kuluttajille, jotka ovat varanneet lomamatkoja toisiin EU-maihin. Kuluttajia rajat ylittäviin ostoksiin liittyvissä asioissa neuvovat Euroopan kuluttajakeskukset ovat vastaanottaneet viime viikkoina merkittävästi tavallista enemmän tietopyyntöjä (yli 5 000 huhtikuun 2020

¹¹ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/digital-innovation-hub>

viimeisellä viikolla¹²). Myös kansalliset riidanratkaisuelimet ovat huomanneet matkailuun liittyvien riitojen lisääntyneen.

Nykytilanteessa matkavarausmenettelyjen avoimuus on erityisen tärkeää: se kannustaa matkustamaan tulevaisuudessa ja takaa kaupallisten käytäntöjen oikeudenmukaisuuden. Tällöin yksittäiset toimijat eivät voi tavoitella perusteetonta etua harhaanjohtavilla väitteillä, esimerkiksi väittämällä kysynnän olevan kovaa joidenkin tiettyjen alueiden osalta. Komission koordinoima kuluttajansuoja-asioiden yhteistyöverkosto (CPC) käy vuoropuhelua matkailualan verkkoalustojen ja autovuokraamojen kanssa verkkovarausten avoimuudesta ja oikeudenmukaisuudesta ja on jo ottanut niihin yhteyttä matkustusrajoituksia koskevan tiedontarpeen tiimoilta.

Komissio auttaa Euroopan kuluttajakeskuksia laatimaan majoitusten, autonvuokrausten ja erikseen varattujen tapahtumien peruutuksia koskevia vinkkejä ja tietopaketteja¹³. Komissio miettii, miten Euroopan kuluttajakeskusten palveluja voidaan laajentaa koskemaan kolmansissa maissa asuvia matkailijoita siten, että hyödynnetään kumppanuuksia kolmansien maiden vastaavien elinten kanssa. Lisäksi komissio aikoo tukea vaihtoehtoisten riidanratkaisuelinten valmiuksien kehittämistä, jotta ne voivat auttaa kuluttajia ja elinkeinonharjoittajia löytämään sovintoratkaisuja.

III. MATKAILUALA TAKAISIN JALOILLEEN

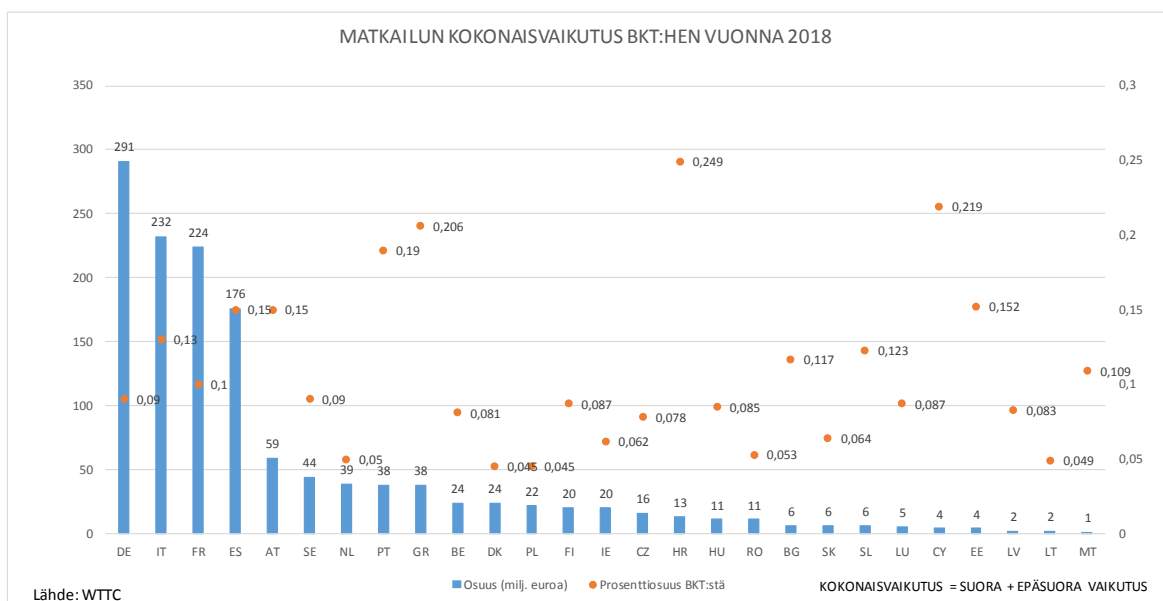
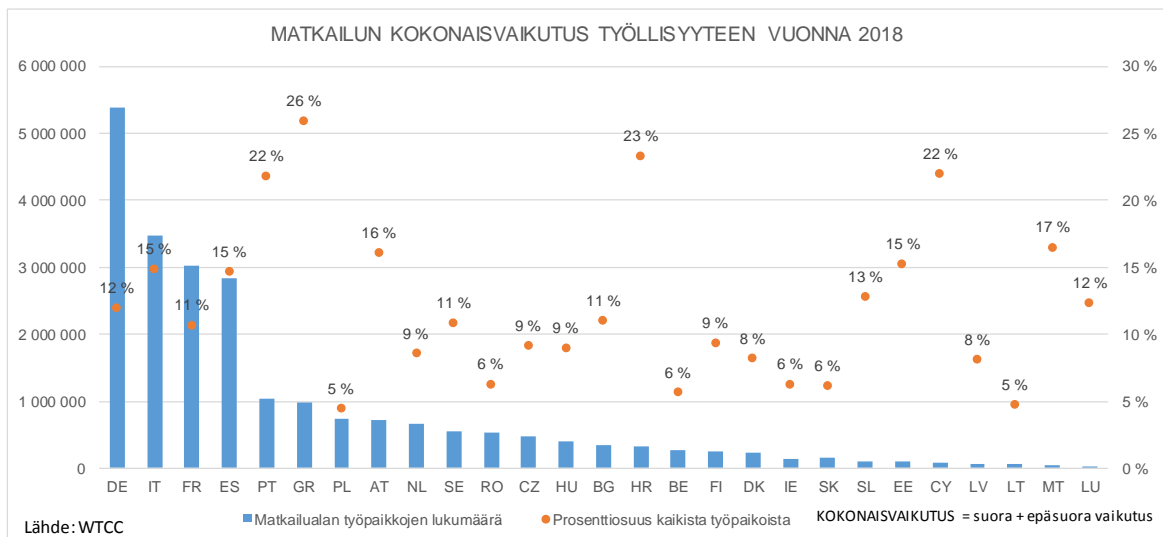
Edellä mainittujen toimenpiteiden avulla ihmisten pitäisi jälleen voida ja uskaltaa matkustaa turvallisesti. Ne eivät kuitenkaan yksinään riitä varmistamaan onnistunutta kesäkautta. EU:n matkailuala on vaikeassa tilanteessa ja tarvitsee keinoja selviytyä ja toipua kriisistä.

a) **Elintärkeä matkailuala**

¹² Euroopan kuluttajakeskusten verkoston covid-19:ään liittyvät tiedot ovat saatavilla tällä verkkosivustolla: https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/consumers/resolve-your-consumer-complaint/european-consumer-centres-network-ecc-net_fi

Kuluttajien kysymykset koskevat pääasiassa matkustajalentoliikennettä, majoituspalveluja ja matkapaketteja.

¹³ https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/consumers/resolve-your-consumer-complaint/european-consumer-centres-network-ecc-net/faq-cancellations-individually-booked-accommodations-car-rental-and-events-due-covid-19_en

Matkailu on EU:n neljänneksi suurin vientituoteryhmä, ja siitä hyötyy välillisesti koko Euroopan talous: Matkailun tuottamasta yhden euron lisäarvosta tulee epäsuorasti 56 senttiä lisäarvoa muille aloille.

Matkailuala on monista toimijoista koostuva monimutkainen ekosysteemi, johon kuuluu verkossa ja sen ulkopuolella toimivia tieto- ja muiden palvelujen tarjoajia (matkailutoimistot, digitaaliset alustat, matkailualan teknologisten ratkaisujen tarjoajat), matkatoimistoja ja matkanjärjestäjiä, majoituspalvelujen tarjoajia, matkailukohteiden hallinto-organisaatioita, vierailukohteita ja matkustajaliikennetoimintaa. Matkailu ja liikenne ovat riippuvaisia myös suurimmista teollisuudenaloista (kuten rakentamisesta, lentokoneiden valmistuksesta ja laivanrakennuksesta). Suuret monikansalliset yritykset toimivat pienten yritysten rinnalla, ja alan yrityksistä 90 prosenttia on pk-yrityksiä. Matkailu on läsnä hyvin erilaisilla alueilla: kaupunkikeskuksissa, saarilla, rannikoilla, maaseudulla, syrjäseudulla ja EU:n syrjäisimmillä alueilla¹⁴.

¹⁴ EU:n syrjäisimmät alueet määritetään SEUT-sopimuksen 349 artiklassa ja niillä tarkoitetaan yhdeksää EU:n aluetta, jotka sijaitsevat Atlantin valtamerellä, Intian valtamerellä, Karibian alueella ja Latinalaisessa Amerikassa. Yhtä lukuun ottamatta ne kaikki ovat matkailusta riippuvaisia saaria. SEUT-sopimuksessa

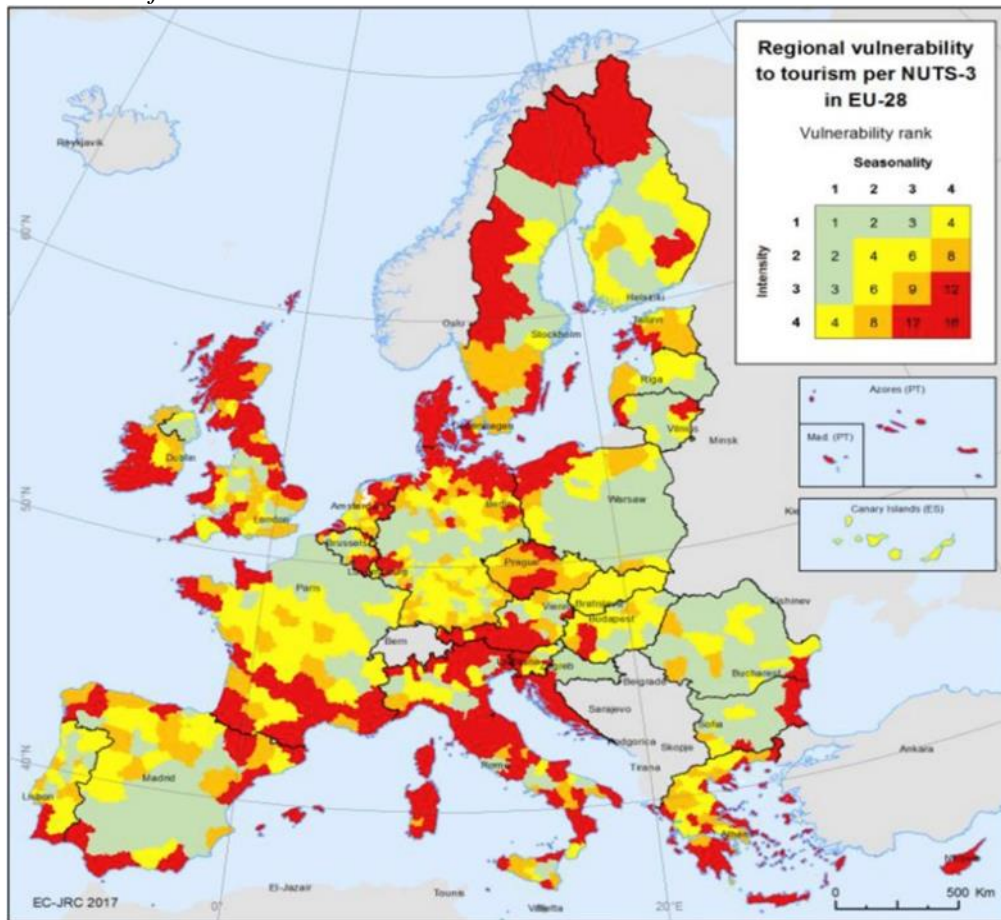
Lähde: WTTC

Matkailu on monien EU-valtioiden talouden selkäranka (neljä niistä on maailman kärkeä kansainvälisten matkailijoiden määrässä ja matkailutulojen määrässä mitattuna)¹⁵. Kaikki Euroopan alueet eivät ole yhtä riippuvaisia matkailutoiminnasta. Kriisistä kärsivät eniten saaret, rannikkoalueet ja syrjäisimmät alueet, jotka ovat riippuvaisia matkailutoiminnasta tai kansainvälisestä lentoliikenteestä. Lisäksi siitä kärsivät maaseutualueet, joista on heikot yhteydet muualle tai jotka ovat riippuvaisia matkailusta.

säädetään näiden alueiden tukemiseksi räätälöidyistä unionin toimenpiteistä.

¹⁵ Ranska, Espanja, Italia ja Saksa.

Alueellisen haavoittuvuuden kartoitus. Lähde: Yhteinen tutkimuskeskus. Haavoittuvuusindeksi on vertaisarvioitu luokitus, jonka laskennassa otetaan huomioon kaksi indikaattoria: matkailun intensiteetti ja kausiluonteisuus.

b) Kriisin vaikutukset

EU:n matkailualaan kohdistuu pandemian takia ennennäkemätön paine. Matkustus- ja muiden rajoitusten vuoksi EU:n ja koko maailman matkailu pysähtyi vuoden 2020 ensimmäisen neljänneksen aikana vähitellen kokonaan. Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) arvion mukaan ala supistuu 45–70 prosenttia riippuen terveyskriisin kestosta ja elpymisvauhdista.

Matkailualan yritykset kärsivät **akuutista maksuvalmiuskriisistä**. Alan arvioiden mukaan Euroopan hotellit ja ravintolat ovat menettäneet jo 85 prosenttia tuloistaan, matkanjärjestäjät ja matkatoimistot 85 prosenttia, kaukojunaliikenne 85 prosenttia ja risteily-yritykset ja lentoyhtiöt 90 prosenttia. EU:n matkailuala on ilmoittanut varausten määrään vähentyneen 60–90 prosenttia suhteessa viime vuoden vastaaviin ajanjaksoihin. Ankarimmin kriisi on koetellut pk-yrityksiä: ne kärsivät maksuvaikeuksista ja epävarmuudesta, ja niiden on vaikea pysyä elinkelpoisina, saada rahoitusta ja pitää kiinni työntekijöistään.

Monet yritykset tarvitsevat kiireesti apua ja hätärahoitusta selvitäkseen siihen asti, kun matkailuvirrat voivat taas elpyä, tai niitä uhkaa konkurssi lähiviikkojen tai -kuukausien aikana.

Työpaikat ovat myös uhattuina. Matkailuala on erittäin riippuvainen kausi- ja tilapäistyöntekijöistä (joita on 23 prosenttia työntekijöistä¹⁶), joista monet ovat nuoria (37 prosenttia matkailualan työntekijöistä on alle 35-vuotiaita), naisia (59 prosenttia) ja muista maista tulevia (15 prosenttia muualta EU:sta tai EU:n ulkopuolelta)¹⁷. Alan työpaikat ovat usein keskittyneet alueille, missä muita työllistymismahdollisuuksia ei ole ja työntekijöiden osaamistaso on matala. Monilla tällaisilla alueilla, saaret ja syrjäiset alueet mukaan lukien, matkailualan osuus kokonaistyöllisyydestä on 10–50 prosenttia. Matkailualan toiminnassa on mukana myös huomattavan suuri osa yhteisötalouden toimijoista, ja matkailu edistää sosiaalista osallisuutta. Nyt tarvitaan kiireellisiä toimia työllisyyden tukemiseksi tai kriisi voi johtaa noin kuuden miljoonan työpaikan menetykseen Euroopassa ja vaikuttaa kielteisesti monien muiden, usein taloudellisesti heikoimmassa asemassa olevien, elinkeinon eri puolilla EU:ta.

c) **Likviditeettikriisin ratkaiseminen**

Jotkin jäsenvaltiot ovat jo ryhtyneet toimiin ja myöntäneet maaliskuussa 2020 hyväksytyjen tilapäisten valtioneuvostojen nojalla enintään 800 000 euron suoria avustuksia ja suuria lainoja tai niiden takauksia erittäin edullisin ehdoin. Joissain tapauksissa yrityksille on myönnetty korvauksia pandemian aiheuttamista vahingoista.

EU on vapauttanut miljardi euroa käytettäväksi Euroopan investointirahaston takauksiin. Vipuvaikutuksen ansiosta sillä voidaan taata yhteensä 8 miljardin euron edestä lainoja ja auttaa siten 100 000:a pk-yritystä eri puolilla EU:ta. Niiden joukossa on myös matkailualan yrityksiä.

Koronavirusinvestointialoitteessa jäsenvaltioille annetaan huomattavasti joustovaraa suunnata koheesiorahoitusta matkailualan pk-yrityksille, jotta niiden maksuvalmiuksia saadaan välittömästi parannettua ja ne voivat valmistautua vuoden 2020 kesä- ja talvikauteen. Rahoittamalla pk-yritysten käyttöpääomaa niitä voidaan auttaa huolehtimaan etenkin työvoimakustannuksista, materiaaleista ja toimintakustannuksista, varastointikustannuksista ja yleismenoista sekä vuokrista ja sähkö-, lämmitys- ja vesimaksuista. Lisäksi olisi mahdollista rahoittaa sekä yrityksiä että alueviranomaisia, jotta ne pystyvät noudattamaan kansanterveyteen liittyviä käytäntöjä, jotka koskevat esimerkiksi siivousta, henkilönsuojaimia, julkisten tilojen mukauttamista sekä terveydenhuoltoon liittyviä ja lääketieteellisiä valmiuksia, joita suurten vierailijamäärien vastaanottaminen edellyttää.

EU:n ja kansallista rahoitustukea olisi voitava käyttää paitsi siihen, että matkailualan yrityksiä autetaan mukautumaan kansanterveysvaatimukseen, myös vauhdittamaan lisäinvestointeja, joilla selviytymiskykyä vahvistetaan.

Kriisistä eniten kärsineiden alueiden auttamiseksi jäsenvaltioiden olisi kehitettävä kattavia

¹⁶ EU-valtiot eroavat tässä suhteessa toisistaan suuresti (Maltalla matkailualan työsuhteista 5 prosenttia on tilapäisiä, kun Kreikassa niiden osuus on 45 prosenttia). Lisäksi matkailualan eri segmentit eroavat toisistaan suuresti (majoitusalan työsuhteista 27 prosenttia on tilapäisiä, kun matkatoimistoissa ja matkanjärjestäjillä niitä on 12 prosenttia ja lentoliikenteessä 9 prosenttia). Lähde: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Tourism_industries_-_employment#Characteristics_of_jobs_in_tourism_industries

¹⁷ Eurostat: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Tourism_industries_-_employment#Characteristics_of_jobs_in_tourism_industries

elvytysstrategioita, jotka perustuvat koheesipolitiikan mukaisiin olemassa oleviin älykkään erikoistumisen strategioihin ja alueellisiin strategioihin. Alkuvaiheessa tällaisten strategioiden tarkoitus olisi rahoituksen saatavuutta helpottamalla tukea matkailun ja siihen liittyvien palvelujen alalla toimivia yrityksiä käynnistämään toimintansa uudelleen. Tämän lisäksi Euroopan aluekehitysrahaston ja Euroopan sosiaalirahaston kautta olisi toteutettava toimenpiteitä digitalisaation, kestävyuden ja osaamiseen investoimisen edistämiseksi. Näin parannetaan matkailun ja liikkuvuuden kestävyttä ja monipuolistetaan taloutta, jotta se sietäisi ulkoisi häiriöitä paremmin.

Näissä strategioissa koheesiorahaston nykyisiä varoja olisi ohjattava investointeihin, joilla palautetaan matkailijoiden luottamus, esimerkiksi julkisten tilojen hallinnointiin ja terveys- ja turvallisuuskäytäntöjen täytäntöönpanoon. Komissio aikoo varmistaa, että matkailusta suuresti riippuvaisia alueita tuetaan kohdennetummin uuden rahoituskauden koheesio-ohjelmissa.

Lisäksi komissio rohkaisee alueita kehittämään yhdessä älykkäitä ratkaisuja matkailualan elvyttämiseen. Äskettäisen onnistuneen pilottihankkeen perusteella komissio aikoo käynnistää uuden alueiden välistä kumppanuutta matkailun alalla koskevan pyynnön, jotta alueet voivat jakaa, testata ja toteuttaa uusia älykkäitä elvytysratkaisuja. Näin luodaan uusi arvoketju innovatiiviselle, vastuulliselle ja kestäväälle matkailulle.

Komissio kannustaa jäsenvaltioita ja alueita, joihin matkailun taantuma on vaikuttanut eniten, hyödyntämään koronavirusinvestointialoitteen tarjoamia mahdollisuuksia tukea matkailualan pk-yrityksiä koheesiorahastojen uudelleenkohdentamisen yhteydessä.

d) Houkuttelevat matkasetelit vaihtoehtona, josta hyötyvät sekä yritykset että kuluttajat

Matkailualan suurin maksuvalmiusongelma aiheutuu siitä, että uusia varauksia ei tule, mutta peruutusten takia korvaushakemuksia tehdään enemmän kuin koskaan ennen. Selventääkseen näissä tilanteissa sovellettavia unionin sääntöjä komissio antoi 18. maaliskuuta matkustajien oikeuksia koskevien EU:n asetusten tulkintaohjeet ja julkaisi 19. maaliskuuta pakettimatkadirektiivin soveltamista koskevat epäviralliset ohjeet.

Komission suosituksen, joka koskee matkustajille ja matkailijoille tarjottavia matkaseteleitä vaihtoehtona hinnan palauttamiselle peruutetuista matkapaketeista ja kuljetuspalveluista covid-19-pandemian yhteydessä¹⁸, tarkoituksena on varmistaa, että matkaseteleistä tulee hyvä ja houkutteleva vaihtoehto maksetun hinnan palauttamiselle matkan peruuntuessa. Liikenteenharjoittajien ja matkanjärjestäjien olisi toimittava yhdenmukaisesti ja annettava matkustajille ja matkailijoille aina mahdollisuus valita rahojen palauttamisen, johon heillä on EU:n lainsäädännön mukaan oikeus, ja matkasetelin vastaanottamisen välillä.

Jotta matkustajien ja matkailijoiden olisi kannattavaa hyväksyä matkaseteli hinnan palauttamisen sijaan, matkasetelin olisi oltava suojattu sen myöntäjän maksukyvyttömyyden varalta ja käyttämättä jäänyt matkaseteli olisi voitava vaihtaa rahaksi viimeistään vuoden kuluttua myöntämisestä. Jotta matkasetelit olisivat

¹⁸ C(2020) 3125.

matkustajille tai matkailijoille houkutteleva vaihtoehto, toimijoiden olisi yhdistettävä niihin tiettyjä ominaisuuksia. Matkaseteleitä olisi esimerkiksi voitava käyttää joustavasti eri palveluihin ja niitä olisi voitava siirtää. Tämä rohkaisisi matkustajia ja matkailijoita tekemään uusia varauksia. Laajasti käytetyt ja maksukyvyttömyyden varalta suojatut matkasetelit ovat toimijoille kustannustehokas tapa korvata hinta matkustajalle tai matkailijalle.

Liikenteenharjoittajien ja matkanjärjestäjien olisi tarjottava matkustajille ja matkailijoille ominaisuuksiltaan komission suosituksessa kuvatun kaltaisia matkaseteleitä, jotka ovat houkutteleva ja luotettava vaihtoehto hinnan palauttamiselle. Matkasetelit olisi suojattava liikenteenharjoittajien ja matkanjärjestäjien maksukyvyttömyydeltä, ja käyttämättä jäänyt matkaseteli olisi voitava vaihtaa rahaksi vuoden kuluttua myöntämisestä.

EU:n ja kansallisen tason kuluttaja- ja matkustajajärjestöjen olisi kannustettava matkustajia ja matkailijoita ottamaan rahojen palauttamisen sijasta vastaan matkaseteleitä, jotka ovat ominaisuuksiltaan komission suosituksessa kuvatun kaltaisia.

EU:n ja kansallisen tason yritysten ja kuluttaja- ja matkustajajärjestöjen samoin kuin jäsenvaltioiden viranomaisten, kansalliset täytäntöönpanoelimet mukaan lukien, olisi osaltaan tiedotettava tästä kaikille osapuolille, joita tämä suositus koskee, ja tehtävä yhteistyötä sen täytäntöönpanemiseksi.

e) Työpaikkojen pelastaminen

Euroopan sosiaalirahastosta tuetaan työajan lyhentämisyjärjestelyjä, jotta työpaikat saataisiin turvattua. Lisäksi eurooppalaista hätätilasta aiheutuvien työttömyysriskien lieventämisen tilapäistä tukivälinettä (SURE) koskevalla aloitteella tuetaan enintään 100 miljardin euron edestä jäsenvaltioiden pyrkimyksiä kattaa kansallisista työajan lyhentämisyjärjestelyistä ja muista sellaisista toimenpiteistä aiheutuvia kustannuksia, joiden tarkoitus on auttaa yrityksiä turvaamaan työpaikat. Tällaisten julkisten ohjelmien avulla yritykset voivat vähentää työtunteja ja tarjota samalla työntekijöilleen tulotukea.

Yhtenä keskeisenä painopisteenä on auttaa työpaikkansa menettäneitä löytämään uusia työpaikkoja. Tämä edellyttää työvoimapaalvelujen, työmarkkinaosapuolten ja yritysten välisiä kumppanuuksia, joilla helpotetaan nopeaa sijoittumista uusiin työpaikkoihin ja uudelleen koulutusta. Toimissa kiinnitetään erityistä huomiota nuoriin ja tuetaan myös kausityöntekijöitä.

Selviytymiskyvyn parantamiseksi, ja jotta tulevaisuudessa ei olisi puutetta vihreään ja digitaaliseen siirtymään tarvittavasta osaamisesta¹⁹, jäsenvaltioiden olisi käytettävä kansallisia ja EU:n rahastoja (esimerkiksi Euroopan sosiaalirahasto, Euroopan aluekehitysrahasto, InvestEU ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto) myös täydennyskoulutusmahdollisuuksien lisäämiseen.

Alakohtaista osaamisyhteistyötä koskeva suunnitelma tarjoaa EU:n tason puitteet keskeisten sidosryhmien strategiselle yhteistyölle, jolla pyritään vastaamaan tiettyjen alojen, matkailu mukaan lukien, lyhyen ja keskipitkän aikavälin osaamistarpeisiin²⁰. Myös

¹⁹ https://ec.europa.eu/growth/sectors/tourism/support-business/skills_en

²⁰ <https://nexttourismgeneration.eu/>

tulevalla päivitetyllä osaamisohjelmalla tuetaan alakohtaista yhteistyötä osaamistarpeiden täyttämiseksi. Siinä keskitytään taitoihin, joita vihreän ja digitaalisen siirtymän onnistuminen edellyttää. Alueet, joilla on matkailualaa koskevia älykkään erikoistumisen strategioita, ja matkailualalla toimivat eurooppalaiset klusterit voisivat yhdistää tässä asiassa voimansa Erasmus- ja Interreg-ohjelmien tuella.

f) **Lähimatkailun edistäminen**

Lähiaikoina matkaillaan pitkälti kotimaassa ja EU:n sisällä. Noin 267 miljoonaa eurooppalaista (62 prosenttia väestöstä) tekee vuodessa vähintään yhden yksityisen vapaa-ajan matkan, ja 78 prosenttia eurooppalaisista viettää lomansa kotimaassaan tai toisessa EU-maassa²¹.

Sulkutoimien purkamisen jälkeen kriisi haastaa eurooppalaiset nauttimaan luovasti kotimaidensa tai muiden EU-maiden kulttuurin ja luonnon monimuotoisuudesta ja etsimään uusia kokemuksia ympäri vuoden.

Monet Euroopan alueet ja kaupungit ovat hyvin riippuvaisia **kulttuurimatkailusta**²². Teknologia on avannut uusia mahdollisuuksia luovalle ilmaisulle ja laajentanut yleisöjä ja edistänyt siten uudenlaisen kulttuurimatkailun syntyä pandemian aikana. **Rannikko-²³, meri- ja sisävesimatkailu sekä maaseutumatkailu²⁴** ovat läsnä monilla EU:n alueilla. Yritykset voivat hyödyntää niitä ja tarjota innovatiivisia paikallismatkailu- ja virkistäytymismahdollisuuksia myös sesongin ulkopuolella. Nyt on tilaisuus löytää kotiseutunsa kätkeytyjä tai unohdettuja luonto- tai kulttuurielämyksiä ja maistaa paikallisesti tuotettuja tuotteita. Ehdotetussa Euroopan rautateiden teemavuodessa 2021 voitaisiin keskittyä juuri tähän matkustustapaan ja edistää siten EU:n sisäistä matkailua.

Jäsenvaltioissa, joissa on otettu käyttöön **arvosetelijärjestelmiä yritysten tukemiseksi**, asiakkaat ovat olleet halukkaita tukemaan suosikkihotelleitaan tai -ravintoloitaan. Tällaisia järjestelmiä voitaisiin hyödyntää myös muissa matkailuun liittyvissä yrityksissä, kuten kulttuuri- ja viihde-alan yrityksissä. Komissio aikoo perustaa verkkoportaalin järjestelmien esittelyä varten. Portaali tuo palveluntarjoajien ulottuville kaikki aloitteet ja alustat, joihin kuuluu tällaisia järjestelmiä. Sen kautta kansalaiset voivat löytää kaikki aloitteet ja tarjoukset eri puolilta EU:ta. Lisäksi komissio pyytää yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa paikallisia matkailujärjestöjä mutta myös matkailualan markkinatoimijoita, kuten kaikenkokoisia verkkoalustoja (joiden kautta monet matkailuyritykset ovat yhteydessä asiakkaisiinsa), luottokorttiyhtiöitä ja maksujärjestelmien tarjoajia, sitoutumaan arvosetelijärjestelmien perustamiseen.

Komissio pyytää yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa eri tahoja sitoutumaan arvosetelijärjestelmien käyttöönottoon ja perustaa verkkoalustan yhdistääkseen sitoutuneet tahot matkailualan palveluntarjoajiin.

²¹ Eurostat: ”People on the move. Statistics on mobility in Europe”, 2019.

²² Kriisi koettelee erityisesti kulttuurimatkailua, joka muodostaa 40 prosenttia Euroopan matkailusta, sillä suurin osa kulttuuritoiminnasta, esimerkiksi messut ja festivaalit, on peruttu ja museoiden kaltaiset kulttuurilaitokset on suljettu (92 prosenttia).

²³ Yli puolet (51,7 prosenttia) EU:n majoitusliikkeistä sijaitsee rannikkoalueilla, ja 30 prosenttia eurooppalaisten majoitusliikkeissä yöpymisistä tapahtuu rantalomakohteissa.

²⁴ Eurostatin tietojen mukaan vuonna 2018 45 prosenttia EU27-maiden majoituskapasiteetista (vuodepaikkoina mitattuna) sijaitsi maaseutualueilla.

Osana kestäväää sinistä taloutta koskevaa strategista lähestymistapaansa komissio edistää siirtymistä kestävämpään rannikko- ja merimatkailun malliin. Lisäksi se edistää maaseutumatkailua kestäväänä matkailun muotona.

Eurooppalaisen digitaalisen kulttuuriperinnön alustan European²⁵ matkailuulottuvuutta kehitetään kesäkuusta alkaen. Alustalla on tarkoitus esitellä eurooppalaisen kulttuurin aarteita ja kätettyjä helmiä. Vuoden jälkipuoliskolla toteutetaan kansalaislähetteläskampanja lähimatkailun edistämiseksi. Kampanja alkaa Cultural gems-sovelluksen²⁶ julkaisemisella.

Komissio jatkaa yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa aiempia toimia tiedonvaihdon tukemiseksi ja kannustaa eurooppalaisia tutustumaan Euroopan moninaisiin maisemiin, kulttuureihin ja elämyksiin, kuten Euroopan älykkään matkailun pääkaupunkeihin²⁷ ja eurooppalaisiin matkailun huippukohteisiin (EDEN)²⁸.

IV. YHTEISTYÖ

Matkailu-, liikenne- ja raja-asioiden sääntelyn poliittiset kehykset ovat monitahoiset, ja niitä on laadittu ja pantu täytäntöön paikallisella, alueellisella, kansallisella ja EU:n tasolla. Kaupungit ja toisinaan alueet ovat vastuussa monenlaisesta matkailu- ja liikennepoliittisesta. Matkailuekosysteemin monimuotoisuus on otettu huomioon sen hallinnoinnissa. Monimuotoisuus aiheuttaa yhtä kaikki haasteita, koska eri tasoilla ilman koordinoitua toteutettua poliittisistä toimenpiteistä voivat mitätöidä toisensa tai haitata toistensa onnistumista.

Yhdessä paikallisten, alueellisten ja kansallisten toimenpiteiden kanssa tähän pakettiin kuuluvien toimien ja ohjeiden pitäisi auttaa saamaan matkailuala takaisin raiteilleen. Jotta tässä onnistutaan, tarvitaan kuitenkin aitoa yhteistyötä useiden poliittisten kehysten ja matkailun kannalta merkityksellisten toimijoiden välillä eli

- horisontaalisesti paikallisten, alueellisten ja kansallisten viranomaisten sekä komission välillä
- vertikaalisesti tulliviranomaisten, kuljetuspalvelujen tarjoajien, majoituspalvelujen tarjoajien ja kaikkien muiden ekosysteemin toimijoiden välillä, erityisesti siksi, että ohjeet saataisiin toimimaan käytännössä ja pantua täytäntöön.

Jotta voidaan varmistaa vakiintuneisiin kanaviin perustuva, riittävä ja oikea-aikainen koordinoitua kaikkien toimijoiden välillä, komissio luo koordinoitua mekanismeja, jotka yhdistävät kaikki covid-19-kriisiin liittyvien ohjeiden valmisteluun osallistuvat virastot, EU:n elimet ja nykyisen kriisinhallintajärjestelmän tiiviisti toisiinsa.

²⁵ <https://www.europeana.eu/>

²⁶ <https://culturalgems.jrc.ec.europa.eu/>

²⁷ <https://smarttourismcapital.eu/>. Vuonna 2020 Euroopan älykkään matkailun pääkaupungit ovat Göteborg ja Malaga.

²⁸ https://ec.europa.eu/growth/sectors/tourism/eden/destinations_en.

V. TULEVAISUUDENNÄKYMÄT – KOHTI KESTÄVÄÄ TULEVAISUUTTA

Meidän olisi nähtävä välittömien hätäaputoimien ylitse matkailun ja liikenteen tulevaisuuteen EU:ssa ja pohdittava, miten näistä aloista tehdään selviytymiskykyisiä ja kestäviä. Meidän on hyödynnettävä kriisin opetuksia ja ennakoitava sen aikaansaamia uusia suuntauksia ja kulutustottumusten muutoksia.

Yhteisenä tavoitteena olisi oltava se, että Eurooppa on jatkossakin johtava matkailukohde arvon, laadun, kestävyys ja innovoinnin näkökulmasta. Tämän vision olisi ohjattava taloudellisten resurssien käyttöä ja investointeja Euroopan tasolla sekä kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla.

Uuden tavoitteen ytimessä on **kestävyysnäkökulma**, joka on tärkeä Euroopan vihreän kehityksen ohjelman kannalta ja lujittaa yhteisöjä. Tavoitteenamme tulisi olla kohtuuhintaisen ja entistä kestävämmän liikenteen mahdollistaminen, yhteyksien parantaminen, luotettaviin mittauksiin ja välineisiin perustuvan matkailuvirtojen älykkään hallinnan edistäminen, matkailutarjonnan monipuolistaminen ja sesongin ulkopuolella tarjottavien mahdollisuuksien laajentaminen, matkailualan ammattilaisten kestävyystaitojen kehittäminen sekä maisemien moninaisuuden ja kulttuurisen monimuotoisuuden hyödyntäminen kaikkialla Euroopassa. Samalla olisi suojeltava ja ennallistettava Euroopan luonnonpääomaa maalla ja merellä kestävää sinistä ja vihreää taloutta koskevan strategisen lähestymistavan mukaisesti. Osana näitä toimia olisi edistettävä kestäviä majoitusjärjestelyjä (EU:n ympäristömerkin ja EMAS-järjestelmän kaltaisten vapaaehtoisten järjestelmien avulla). Tämän kestävä matkailua koskevan tavoitteen olisi ohjattava investointipäätöksiä EU:n tasolla, mutta tavoite voidaan saavuttaa vain, jos siihen sitoudutaan myös alue- ja paikallistasolla.

Myös **digitaalisesta siirtymästä** voi olla matkailualalle hyötyä: se tuo mukanaan uusia tapoja hallita matkustus- ja matkailuvirtoja sekä lisätä mahdollisuuksia ja valinnanvaraa, ja sen avulla voidaan tehostaa niukkojen resurssien käyttöä. Massadataa analysoimalla matkailijat voidaan jakaa profiiliin mukaisiin segmentteihin, mikä auttaa ymmärtämään tarpeita ja suuntauksia. Näin voidaan laatia ennakoivia mallinnuksia, ja matkailuala voi vastata välittömästi kysynnän muutoksiin. Lohkoketjuteknologiaa soveltamalla matkailualan toimijat voisivat pitää tallessa kaikki saatavilla olevat tiedot turvallisesti toteutetuista liiketoimista.

Lisäksi digitaaliset välineet voivat lisätä ihmisten luottamusta siihen, että matkustaminen ja matkailu on turvallista. Niiden hyödyntäminen edellyttää investointia digiosaamiseen, mukaan lukien kyberturvallisuusasiat ja digitaalisen innovoinnin edistäminen, ja matkailualan yritysten ja toimijoiden ja paikallis- ja aluetason nykyisten data-avaruuksien yhdistämistä toisiinsa (esimerkiksi työn alla olevan eurooppalaisen liikkuvuutta koskevan data-avaruuden kautta). Tämä on erityisen tärkeää maaseutualueilla, syrjäseuduilla ja EU:n syrjäisimmillä alueilla, missä matkailumarkkinat ovat hajanaiset ja hyvin riippuvaiset tiedonkulusta, liikennepalvelujen saatavuudesta ja matkustusmahdollisuuksista.

Siirtymävaiheessa on kiinnitettävä erityistä huomiota pk-yrityksiin. Hiljattain julkaistun pk-yritysstrategian mukaisesti komissio tekee yhteistyötä eri puolilla Eurooppaa toimivien verkostojen kanssa, esimerkiksi Yritys-Eurooppa-verkoston, eurooppalaisen klusteriyhteisön ja Euroopan digitaalinen-innovointikeskittymien kanssa, tukeakseen

kestävyyttä ja digitalisaatiota ja auttaakseen matkailualan paikallisyrittäjiä parantamaan selviytymiskykyään ja kilpailukykyään. Tähän tarvitaan monialaisia yhteyksiä, tieteidenvälistä tiedonkulkua, yhteyksien lujittamista ja valmiuksien kehittämistä, jotta tuotteisiin, palveluihin ja prosesseihin liittyvät innovaatiot saadaan nopeasti käyttöön. Verkostojen välityksellä luodaan yhteys matkailualan ja muiden alojen välille, jolloin voidaan vauhdittaa uusien ratkaisujen käyttöönottoa ja edistää monialaisia investointeja matkailuun. Matkailun kannalta kiinnostavia muita aloja ovat esimerkiksi tieto- ja viestintäteknologia, uusiutuva energia, terveys- ja biotieteet, maatalous- ja elintarvike-ala, merenkulkuala, kulttuuri- ja luovat alat sekä media-ala.

Euroopan on nyt toimittava koordinoitusti kriisistä selviämiseksi lyhyellä aikavälillä, mutta myös suunniteltava elpymistä ja yhteisten haasteiden ratkaisemista pitkällä aikavälillä.

Komissio aikoo järjestää terveystilanteen salliessa Euroopan matkailualan huippukokouksen, jossa on tarkoituksena pohtia yhdessä EU:n toimielinten, matkailualan, alueiden, kaupunkien ja muiden sidosryhmien kanssa, millainen Euroopan matkailuala on tulevaisuudessa, ja alkaa yhdessä laatia etenemissuunnitelmaa kohti kestävää, innovatiivista ja selviytymiskykyistä Euroopan matkailuekosysteemiä ("Euroopan uusi matkailuohjelma 2050").